

Minna Ahtiainen

4.11.2025

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto 5.11.2025 klo 11.30

Hallituksen esitys eduskunnalle koulutuskorvauksen lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 147/2025 vp)

Esityksessä ehdotetaan kumottaviksi taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annettu laki ja koulutuksen korvaamisesta annettu laki sekä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

- Koulutuskorvauksen poistaminen heikentää työntekijöiden mahdollisuuksia päästä työnantajan kustantamaan ja työajalla tapahtuvaan koulutukseen
- Vaikutukset kumuloituvat yhteiskunnan kannalta kriittisille toimialoille erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, kasvatuksessa ja koulutuksessa.
- Koulutuskorvauksen poistaminen kohdistuu erityisesti naisvaltaisille aloille.
- Laissa taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä on säädetty koulutussuunnitelmasta, jonka tarkoituksena on kartoittaa laajasti työpaikan osaamistarpeita ja sen perusteella suunnitella ja toteuttaa koulutuksia, jotka parantavat osaamista. Koulutussuunnitelman poistuminen todennäköisesti vähentää myös muuta kuin koulutuskorvauksen piirissä olevaa koulutusta.

Laki koulutuksen korvaamisesta

Koulutuskorvaus on mahdollistanut monelle työnantajalle henkilöstön osaamisen kehittämisen tilanteessa, jossa taloustilanne on ollut hyvin tiukka. Koulutuskorvauksen käyttö on erityisesti hyvinvointialueilla ja kunnissa laajaa. Vuonna 2024 maksetuista koulutuskorvauksista 74 prosenttia kohdistui kunta- ja hyvinvointialueiden työnantajille.

Koulutuskorvauksen poistaminen heikentää työntekijöiden mahdollisuuksia päästä työnantajan kustantamaan ja työajalla tapahtuvaan koulutukseen. Hyvinvointialueilla on lakiin perustuva velvollisuus huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammatillisesta kehittämisestä ja riittävästä täydennyskoulutuksesta. Koulutuskorvauksen poistaminen heikentää täydennyskoulutusvelvoitteen toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa. Riittävä koulutus takaa osaltaan asiakas- ja potilasturvallisuuden. Hoidon laatu ja työn tuottavuus voi heikentyä, jos uran aikaista kouluttautumista vähennetään.

Minna Ahtiainen

4.11.2025

On todennäköistä, että säästöjä syntyy ennakoitua vähemmän, koska valtion on joka tapauksessa tuettava hyvinvointialueita ja kuntia lakisääteisten velvoitteiden hoitamisessa (esim. sote-henkilöstön ammatillinen kehittäminen ja täydennyskoulutus).

Koulutuskorvauksen poistaminen kohdentuu pitkälti samoille toimialoille, joilla työskentelevät hyödynsivät eniten vuonna 2024 lakkautettua aikuiskoulutustukea. Vaikutukset kumuloituvat yhteiskunnan kannalta kriittisille toimialoille erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, kasvatuksessa ja koulutuksessa.

Koulutuskorvauksen poistaminen kohdistuu erityisesti naisvaltaisille aloille. Vuonna 2024 aikuiskoulutustuen saajista naisia oli 76 prosenttia ja miehiä 24 prosenttia. Jatkuvan oppimisen rahoitukseen liittyvät kumuloituvat leikkaukset johtavat työmarkkinoiden epätasa-arvon syvenemiseen, kun Orpon hallitus on tehnyt myös paljon muita aikuiskoulutukseen kohdistuvia leikkauksia. Leikkauksien ja muiden työmarkkinoiden tasa-arvoa heikentävien hallitusohjelmahankkeiden kokonaisvaikutusta ei ole arvioitu.

Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä

Laissa on säädetty koulutussuunnitelmasta, jonka tarkoituksena on kartoittaa laajasti työpaikan osaamistarpeita ja sen perusteella suunnitella ja toteuttaa koulutuksia, jotka parantavat osaamista. Koulutussuunnitelman poistuminen todennäköisesti vähentää myös muuta kuin koulutuskorvauksen piirissä olevaa koulutusta.

Koulutussuunnitelman poistuminen heikentää työnantajan kannusteita henkilöstön suunnitelmalliseen osaamisen kehittämiseen ja sitä koskevaan vuoropuheluun yhdessä henkilöstöedustajien kanssa. Tämä on ristiriidassa työn tuottavuuden parantamista koskevien tavoitteiden kanssa. Tutkimustiedon perusteella työntekijöiden osaamisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen on olennaista työn tuottavuuden parantamisen näkökulmasta (Haltia ym. 2024, Työelämän tilannekuvia: Työhyvinvoinnista ja osaamisesta löytyy tuottavuuden kasvun mahdollisuuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Työterveyslaitos).

Lisätietoja Minna Ahtiainen, johtaja
minna.ahtiainen@sttk.fi
050 387 7030